Is Chanah's Aggressive Prayer For Us?

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

1. Shemuel I 1:3-16, adapted from Koren tr. (c/o sefaria.org)

(ג) וְעָלָה הָאִישׁ הָהוּא מִעִירוֹ מָיֶמִה לְהָשְׁמַחֲוֹת וְלוְבֹּח לֵד' צְבָקוֹת בְּשׁלֹה וְשָׁנְ דְנִי עֵלִי חָפְנִי וּפְּהָסְ כֹּהְנִים לִד': (ד) וַיְהִי הַּיּוֹם וַיִּזְבּּח אֶלְקְנָה וְנָחֶן לְפָנָה וְנָחָן לְפָנָה אָשָׁתְּחוֹת וְלִזְבֹּח לִד' צְבָקוֹת בְּשׁלָה וְשָׁנָה אָהֵב וַד' סָגַר רַחְמָה: (וֹ) וְכְעֲסָתָּה צָּרָתָה בָּעֲה יִמֵּן מָנָה אָחָת אַפָּיִם כִּי אֶת חַנָּה אָהֵב וַד' סָגַר רַחְמָה: (וֹ) וְכְעֲסָתָּה שָׁנָה מְדֵי עֲלֹתָה בְּבֵית ד' כֵּן מַכְעָסֶנָּה וַתִּבְכֶּה וְלֹא תֹאכִל: (ח) וַיּאמֶר לָה אֶלְקָנָה אִישָׁה חַנָּה לָנֶה תִּבְכִּי וְלָמֶה לֹא תֹאֹכְלי וְלָבֶה הַלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָּנִים:

(ט) וַתָּקֶם חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשָׁלֹה וְאַחֲרֵי שָׁתֹה וְעֵלִי הַכּּהֵן ישֵׁב עַל הַכָּסֵא עַל מְזוּזַת הַיכַל ד': (י) וְהִיא מֶרת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל ד' וּבָכֹה תִבְּבֶּה: (יא) וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמֵר ד' צָבֶקוֹת אָם רָאֹה תִרְאָה בָּעֲנִי אֲמֶתֶךּ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אֲמֶתֶךּ וְנָתַתָּה לַאֲמֶתְדּ זָרִע אֲנָשִׁים וּנְתַתִּיו לַד' כָּל יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא יַעֲלָה עַל ראשו:

(יב) וְהָיָה כִּי הַרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי ד' וְעֵלִי שֹׁמֵר אֶת פִּיהָ: (יג) וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל לְבָּה רֵק שְׂפָתֶיהָ נָּעוֹת וְקוֹלָה לֹא יִשָּׁמֵע וַיַּחְשְׁבֶהָ עֵלי לְשִׁכֹּרָה: (יד) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֵלִי עַד מָתִי תִּשְׁתַּבְּריו הָסִירִי אֶת יֵינֶךְ מֵעֶלִיךְ: (טו) וַתַּען חַנָּה וַתּאמֶר לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה קְשַׁת רוּח אָנֹכִי וְיַיִן וְשׁׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשִׁי לְפָנֵי ד': (טוֹ) אַל תִּתַן אֶת אֲמַתְךּ לְפָנֵי בַּת בְּלִיַעַל כִּי מֵרֹב שִׁיחִי וְכַעְסִי דְּבַּרְתִּי עַד הַנָּה:

And this man went up out of his city year by year to worship and to sacrifice to the Lord of hosts in Shilo. And the two sons of Eli, Chofni and Pinchas, the priests of the Lord, were there. And when the time was that Elkanah offered, he gave portions to Peninna his wife, and to all her sons and her daughters: but to Chanah he gave a worthy portion; for he loved Chanah: but the Lord had shut up her womb. And her rival also provoked her sore, to make her fret, because the Lord had shut up her womb. And as he did so year by year, when she went up to the house of the Lord, so she provoked her; therefore she wept, and did not eat. Then Elkanah her husband said to her, Chanah, why do you weep? and why do you not eat? and why is your heart grieved? am I not better to you than ten sons?

So Chanah rose up after they had eaten in Shilo, and after they had drunk. Now Eli the priest sat upon a seat by the gate post of the temple of the Lord. And she was in bitterness of soul, and prayed to the Lord, and wept bitterly. And she vowed a vow, and said, O Lord of hosts, if Thou wilt indeed look on the affliction of your handmaid, and remember me, and not forget your handmaid, but wilt give to your handmaid a man child, then I will give him to the Lord all the days of his life, and no razor shall come upon his head.

And it came to pass, as she continued praying before the Lord, that Eli marked her mouth. Now Chanah spoke in her heart; only her lips moved, but her voice was not heard: therefore Eli thought she was drunk. And Eli said to her, How long wilt thou be drunken? put away your wine from yourself. And Chanah answered and said, No, my lord, I am a woman of a sorrowful spirit: I have drunk neither wine nor strong drink, but have poured out my soul before the Lord. Take not your handmaid for a worthless woman: for out of the greatness of my complaint and grief have I been speaking.

2. Talmud, Berachot 31b-32a

ואמר רבי אלעזר: חנה הטיחה דברים כלפי מעלה, שנאמר: ותתפלל על ד' - מלמד, שהטיחה דברים כלפי מעלה. And Rabbi Elazar said: Chanah launched words heavenward, as Shemuel I 1:10 says, "And she prayed upon Gd" – this teaches that she launched words heavenward.

A Role Model

3. Talmud, Berachot 31a

אמר רב המנונא כמה הלכתא גברוותא איכא למשמע מהני קראי דחנה וחנה היא מדברת על לבה מכאן למתפלל צריך שיכוין לבו רק שפתיה נעות מכאן למתפלל שיחתוך בשפתיו וקולה לא ישמע מכאן שאסור להגביה קולו בתפלתו

Ray Hemnuna said: How many mighty laws we can learn from the verses of Chanah!

- "Chanah spoke upon her heart" we see that one who prays must focus his heart.
- "Only her lips moved" we see that one who prays must form [words] with his lips.
- "Her voice was not heard" we see that one may not elevate his voice in prayer.

Was Chanah's Prayer Aggressive?

4. "Of bitter spirit" Shoftim 18:25; Shemuel I 22:2; Shemuel I 30:6; Shemuel II 17:8

5. Midrash Shemuel 2:1

"אנכי ד' אלקיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו" (תהלים פ"א י"א). רבי חגי בשם רבי יצחק אין שואלין עניות במקום עשירות שמתוך כך קפצה חנה לנדרים ותדר נדר ותאמר [וגו']. "I am Hashem your Gd, who brought you up from Egypt; broaden your mouth, and I will fill it." Rabbi Chaggai cited Rabbi Yitzchak: We do not ask for poverty in a place of wealth, and so Chanah leapt to vows, as in 1:11.

6. Rabbi Yechezkel Landau, Tzlach to Berachot 31b

ולי נראה באמרה "על ד"", רצונה בזה כי בני לאו בזכותא תליא אלא במזלא [מו"ק כ"ח ע"ב], ואמנם אין הפירוש שאין ח"ו יכולת ביד ד' לשדד המזל, רק הפירוש כי לזה צריך זכות גדול, כמו אברהם אבינו שאמר לו הקב"ה צא מאצטגנינות שלך [שבת קנ"ו ע"א], וכיוצא בזה ע"י זכות גדול. והנה אמרה שאם ח"ו לא תענני בתפלתי יאמרו ח"ו מבלי יכולת וכאילו מסרת דבר זה לחלוטין ביד המזל וכאילו ח"ו דבר זה הוא למעלה מיכולתך, וזה שהטיחה דברים כלפי מעלה.

And it appears to me that when she said "upon Gd", it meant that children do not depend on merit, but on mazal. Gd forbid, this does not mean that Gd lacks the ability to overpower mazal. Rather, it means that this requires great merit, like Avraham to whom Gd said, "Leave your astrology" and the like, via great merit. She said, "If, Gd forbid, You will not answer my prayer, people will say, Gd forbid, that it is for lack of power, as though You had made it entirely subject to mazal, as though, Gd forbid, it was above Your capacity." So she launched words heavenward.

7. Talmud, Berachot 31b

אמרה חנה לפני הקב"ה רבש"ע מכל צבאי צבקות שבראת בעולמך קשה בעיניך שתתן לי בן אחד משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו בא עני אחד ועמד על הפתח אמר להם תנו לי פרוסה אחת ולא השגיחו עליו דחק ונכנס אצל המלך אמר לו אדוני המלך מכל סעודה שעשית קשה בעיניך ליתן לי פרוסה אחת

Chanah said before Gd, "Master of the Universe! Of all of the multitudes of multitudes You created in Your world, would it be difficult in Your eyes to give me one child?" To what may this be compared? To a human king who made a feast for his servants, and a pauper came to the door and said, "Give me one morsel," and they did not pay attention to him. He pushed his way in to the king and said, "My master the king! From the entire meal you made, would it be difficult in your eyes to give me one morsel?"

8. Talmud, Berachot 31b

"אם ראה תראה" אמר רבי אלעזר אמרה חנה לפני הקב"ה רבש"ע אם ראה מוטב ואם לאו תראה אלך ואסתתר בפני אלקנה בעלי וכיון דמסתתרנא משקו לי מי סוטה ואי אתה עושה תורתך פלסתר שנאמר ונקתה ונזרעה זרע.

Im ra'oh tireh – Rabbi Elazar said: Chanah said before Gd: Master of the Universe! If You will see – good. If not, then You will see! I will go seclude myself [with a male] before my husband Elkanah, and since I will be secluded they will give me the sotah water. You will not show Your Torah to be a lie; it says, "And she will be exonerated, and she will conceive! (Bamidbar 5:28)"

Judaism and Aggressive Tefillah: A mixed track record

9. Positively received Shoftim 6:14, Chavakuk 1:2

10. Not-positively received Tehillim 60:12 (re-interpreted); Melachim I 19; Yonah 4

11. Talmud, Gittin 57a

... אכשליה פומיה לבר דרומא ואמר "הלא אתה אלקים זנחתנו ולא תצא אלקים בצבאותינו." דוד נמי אמר הכי! דוד אתמוהי קא מתמה. Bar Daroma's mouth caused him to stumble, saying, "Have You not abandoned us, Gd, and You, Gd, do not go out with our armies." David also said this! David was expressing shock.

12. Talmud Yerushalmi, Taanit 2:1

"ויתכסו שקים האדם והבהמה ויקראו אל אלקים בחזקה." מהו 'בחזקה'? אר"ש בן חלפותא חציפא נצח לכשירא, כל שכן לטובתו של עולם. "And they wrapped themselves in sacks, man and beast, and they called to Gd mightily" – What is "mightily"? Rabbi Shimon ben Chalfuta said: The one with *chutzpah* defeats the kosher one – certainly in order to benefit the world!

13. Talmud, Berachot 31b-32a

ואמר רבי אלעזר משה הטיח דברים כלפי מעלה שנאמר ויתפלל משה אל ד' אל תקרי אל ד' אלא על ד'... דבי רבי ינאי אמרי מהכא ודי זהב מאי ודי זהב אמרי דבי רבי ינאי כך אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די הוא גרם שעשו

את העגל

And Rabbi Elazar said: Moshe launched words heavenward, as Bamidbar 11:2 says, "And Moshe prayed to Gd" – read it not as "to Gd" but as "upon Gd." Rabbi Yannai's yeshiva taught it from Devarim 1:1, "ודי זהב" – Moshe said before Gd, "Master of the universe! The silver and gold You flowed upon the Jews until they said זי [enough] is what caused them to create the calf!

14. Mishnah Taanit 3:8

שלח לו שמעון בן שטח אלמלא חוני אתה גוזרני עליך נידוי אבל מה אעשה לך שאתה מתחטא לפני המקום ועושה לך רצונך כבן שהוא מתחטא על אביו ועושה לו רצונו

Shimon ben Shetach sent to him: If you were not Choni, I would excommunicate you! But what can I do for you, for you sin before Gd and He does your will, like a son who sins against his father and yet the father performs his will.

15. Ramban (13th century Spain), Challenges to Rambam's Sefer haMitzvot, Aseh #5

ואם אולי יהיה מדרשם בתפלה עיקר מה"ת נמנה אותו במניינו שלהרב ונאמר שהיא מצוה לעת הצרות שנאמין שהוא יתברך ויתע' שומע תפלה והוא המציל מן הצרות בתפלה וזעקה.

And if the exegesis of prayer has a biblical root, we will count it in the Rambam's count and say that it is a mitzvah, in a time of troubles, to believe that Gd hears prayer and saves from troubles through prayer and crying out.

16. lyov 16:9

אַפּוֹ טַרַף וַיִּשִׂטִמֵנִי חַרַק עַלַי בִּשְׁנַיו צַרִי יִלְטוֹשׁ עֵינַיו לִי:

His rage struck, and He hated me. He ground His teeth upon me; my Enemy flashes His eyes upon me.

17. lyov 42:7

:בְיָהִי אַחַר דְּבֶּרְ דִ' אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶה אֶל אִיוֹב וַיּאֹמֶר ד' אֶל אֱלִיפִּז הַתִּימְנִי חָרָה אַפִּי בְדְּ וּבִשְׁנֵי רֵעֶיךְּ כִּי לֹא דְבַּרְתֶּם אַלִי נְכוֹנָה כְּעַבְדִּי אִיוֹב:
And after Gd said these words to lyov, and Gd said to Eliphaz of Teiman: My anger rages against you, and against your two friends, for you did not speak of Me properly, like My servant lyov.

18. Tosafot (12th-14th centuries, Western Europe) to Rosh HaShanah 17b אשר

והא דלא פריך הכא מדכתי' (איוב מב) וישא ד' את פני איוב וכתיב (שם) כי אם פניו אשא, משום דהתם חס בשביל צדקו. It did not ask here from lyov 42, "And Gd showed favour to lyov" and "For I will show favour to him," because there Gd displayed mercy due to his righteousness.

19. lyov 13:15

... הַן יִקְטְלַנִי <לא> לוֹ אַיַחֵל...

Though He will kill me, yet I will trust in Him...

20. Talmud, Berachot 31b

אמר רבי אלעזר מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שקראו להקב"ה צבקות עד שבאתה חנה וקראתו צבקות.
"And she vowed and said: Hashem, Lord of Multitudes" – Rabbi Elazar said: From the time Gd created His world, no one called Gd "Lord of Multitudes" until Chanah came and called Him "Lord of Multitudes".

21. Bamidbar 23:21; Amos 3:6; Yirmiyahu 4:19

לֹא הָבִּיט אָנֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמֶל בְּיִשְׂרָאֵל ד' אֱלֹקֵיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךּ בּוֹ: אָם יִתַּקע שׁוֹפַר בָּעִיר וַעַם לֹא יַחַרָדוּ אָם תִּהְיָה רַעַה בָּעִיר וַד' לֹא עַשַׂה:

מַעַי מַעַי אוֹחִילָה קִירוֹת לִבִּי הֹמֶה לִּי לְבִּי לֹא אַחֲרִישׁ כִּי קוֹל שׁוֹפָר שַׁמַעַהְ וַפִּשִׁי תִּרוּעַת מִלְחָמָה:

The trumpeting of the King

If the shofar is blown in the city, will the nation not tremble?

My spirit has heard the sounds of the shofar, the trumpeting of war!